

Medicinski fakultet u Rijeci

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN 2024/2025

Za kolegij

Etika zdravstvene skrbi

Studij:	Medicinsko laboratorijska dijagnostika (R) Sveučilišni prijediplomski studij
Katedra:	Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini
Nositelj kolegija:	doc. dr. sc. Doričić Robert
Godina studija:	1
ECTS:	3
Stimulativni ECTS:	0 (0.00%)
Strani jezik:	Ne

Podaci o kolegiju:

Kolegij Etika zdravstvene skrbi je obvezni predmet na 1. godini Preddiplomskog sveučilišnog studija Medicinsko laboratorijska dijagnostika koji se održava u 1. semestru, a sastoji se od 15 sati predavanja i 15 sati seminara, ukupno 30 sati (**3 ECTS**).

Cilj kolegija je usvajanje znanja, vještina i stjecanje kompetencija za rješavanje etičkih problema i dilema s kojima se suočavaju prvostupnici medicinsko laboratorijske dijagnostike. Realiziranjem nastavnog sadržaja taj cilj se operacionalizira u sljedeće podciljeve: a) stjecanje znanja o posljedicama znanstveno-tehnološkog napretka na moral i etiku u medicini s posebnim osvrtom na laboratorijsku dijagnostiku; b) osposobljavanje studenata/ica za etičku analizu i argumentaciju etičkih rješenja; c) ukazivanje na pluriperspektivnost i integrativni pristup u rješavanju bioetičkih problema u praktičnom djelovanju prvostupnika medicinsko laboratorijske dijagnostike; e) primjena odrednica Kodeksa etike i deontologije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti.

Sadržaj kolegija. Etika i moral, Etička standardizacija u medicini od Hipokratove zakletve do medicinske etike, Etika zdravstvene skrbi, Bioetika, Propitivanje moralnog ponašanja i djelovanja u etici zdravstvene skrbi, Bioetičke dileme, Tijelo i osobnost u bioetici, Paternalizam u medicini, medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi, Informirana suglasnost u medicinsko - laboratorijskoj dijagnostici, Privatnost, povjerenje i zdravstvena tajna.

ISHODI UČENJA ZA PREDMET:

I. KOGNITIVNA DOMENA - ZNANJE

- definirati osnovne pojmove (moral, etika, bioetika)
- razlikovati adekvatnu od neadekvatne zdravstvene skrbi
- navesti primjere etičke standardizacije u temeljnim medicinskoetičkim dokumentima

II. PSIHOMOTORIČKA DOMENA - VJEŠTINE

- prepoznati neetičke elemente ponašanja, komuniciranja i djelovanja u zdravstvenoj skrbi
- primjenjivati bioetička načela u situacijama etičke dileme (njena rješavanja)

Izvođenje nastave:

Nastava se izvodi u predavanjima i seminarima. Na seminarima studenti/ice obvezatno trebaju imati Kodeks etike i deontologije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti. (Hrvatska komora zdravstvenih radnika <http://hkzr.hr/hr/wp-content/uploads/2019/12/Kodeks-etike-i-deontologije-MLD-a-10.12.2019.-1.pdf>, pristup 12.7.2024. Nastavnik ocjenjuje sudjelovanje studenta u radu seminara (pokazano znanje, razumijevanje, sposobnost postavljanja problema, zaključivanje, itd.).

Popis obvezne ispitne literature:

1. Eterović, I. *Kant i bioetika*, Pergamena – Centar za integrativnu bioetiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2017.
2. Gosić N. *Bioetika in vivo*, (odabrana poglavlja), Pergamena, Zagreb, 2005.
3. Gosić, N. *Bioetičke perspektive*, (odabrana poglavlja), Pergamena, Zagreb, 2011.

Popis dopunske literature:

Nastavni plan:

Predavanja popis (s naslovima i pojašnjenjem):

P1. Etika i moral - razlozi za razlikovanje

Definirati etiku i moral, razlikovati ponašanje i djelovanje određeno moralom i etičkom normom.

P2-P3. Propitivanje moralnog ponašanja i djelovanja u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi: a) etičke teorije, b) deontologija u Kodeksu etike i deontologije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti

Prepoznati i definirati deontološke, konsekvencijalističke i teorije vrline, razlikovati metodologije tih teorija, primijeniti teorije u rješavanju slučaja iz prakse prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike i sagledati rješenja koja ta primjena stvara u odnosu prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike prema pacijentu, prepoznati deontologiju u Kodeksu etike i deontologije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti.

P4. Propitivanje moralnog ponašanja i djelovanja u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi etici: a) (bio)etička načela, b) (bio) etička načela u Kodeksu etike i deontologije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti

Definirati načela u užem i širem smislu, u znanosti i osobnom ponašanju. Razlikovati primarna bioetička načela (autonomija, dobročinstvo, neškodljivost i pravednost) u uspostavljanju etičkog odnosa prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike prema pacijentima, primijeniti bioetička načela u rješavanju slučaja iz prakse prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike.

P5. Bioetičke dileme: određenja, načini rješavanja, prepoznavanje i rješavanje u etici zdravstvene skrbi

Definirati bioetičke dileme, prepoznati moralne konflikte i razine bioetičkih dilema, interpretirati medicinsko-etičke dileme koje su utjecale na nastanak suvremenih kodeksa medicinske etike i deontologije na međunarodnoj i nacionalnim razinama, opisati jednostrane pristupe u rješavanju medicinsko-etičkih i bioetičkih dilema, riješiti etičku dilemu u slučaju iz prakse prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike.

P6. Etička standardizacija u medicini: Od Hipokratove zakletve do medicinske etike

Objasniti odnos filozofije i medicine, analizirati tekst Hipokratove zakletve, odrediti načine rješavanja medicinsko-etičkih pitanja primjenom Hipokratove zakletve, primijeniti odrednice Hipokratove zakletve u rješavanje slučaja iz medicinsko laboratorijske dijagnostike, definirati medicinsku etiku i objasniti značaj Etičkog kodeksa Thomasa Percivala.

P7. Etička standardizacija u medicini: Etika zdravstvene skrbi - povijesni i suvremeni pristupi.

Interpretirati povijesne činjenice koje su dovele do etike znanstvene skrbi, argumentirati stajališta utemeljitelja etike zdravstvene skrbi Richarda Cabota i Francisa Peabodya, definirati etiku zdravstvene skrbi kao profesionalnu etiku zdravstvenih djelatnika, razlikovati profesionalnu i etičku skrb u slučaju iz prakse prvostupnika medicinsko laboratorijske dijagnostike.

P8. Bioetika - pojmovno određenje i definicije

Objasniti povijesni nastanak bioetike, analizirati zajedničke i različite sadržajne i metodološke odrednice definicija bioetike, odrediti etiku zdravstvene skrbi kao sadržaj bioetike.

P9. Interdisciplinarnost, pluriperspektivnost i integrativnost bioetike

Objasniti povijesni nastanak bioetike, analizirati zajedničke i različite sadržajne i metodološke odrednice definicija bioetike, odrediti etiku zdravstvene skrbi kao sadržaj bioetike.

P10. Paternalizam u medicini, medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi

Definirati paternalizam, odrediti paternalizam u širem, užem smislu, prepoznati praktični paternalizam u odnosu medicinsko-laboratorijskog dijagnostičara prema pacijentu, odrediti vrste paternalizma u medicini, predstaviti stajališta zagovornika i protivnika paternalizma i obrazložiti opasnost od paternalističkog odnosa prema pacijentu.

P11. Informirana suglasnost u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi

Definirati informiranu suglasnost, interpretirati povijest informirane suglasnosti, argumentirati interdisciplinarnost u razumijevanju značaja informirane suglasnosti, navesti razloge za uvažavanje informirane suglasnosti, predstaviti

pravni okvir informirane suglasnosti u Republici Hrvatskoj te navesti i obrazložiti norme Etičkog kodeksa etike i deontologije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti o informiranoj suglasnosti.

P12-P13. Privatnost, povjerenje i zdravstvena tajna

Definirati privatnost i vrste privatnosti, istaknuti pravnu dimenziju privatnosti, analizirati etičku standardizaciju privatnosti u medicini, definirati tajnu i odrediti vrste tajni, analizirati sadržaj zdravstvene tajne, prepoznati razloge za odavanje privatnosti i povjerenja, definirati ograničeno odavanje privatnosti i povjerenja, primijeniti odrednice Kodeksa etike i deontologije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti u rješavaju slučaju iz prakse prvostupnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti.

P14-P15. Tijelo i osobnost u bioetici

Analizirati dominantnu ulogu medicine prema ljudskom tijelu, argumentirati interdisciplinarni pristup prema čovjeku i njegovom tijelu, analizirati odnos medicinsko-laboratorijskog dijagnostičara prema pacijentu i njegovom tijelu u različitim medicinskim kulturnim obrascima.

Seminari popis (s naslovima i pojašnjenjem):

S1. Moralno i etično u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S2. Etičke teorije i moralna praksa u etičkom slučaju u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S3. Etička načela i moralna praksa u etičkom slučaju u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S4. Teorijski i praktični pristupi u rješavanju bioetičkih dilema u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S5. Prepoznavanje profesionalne i etičke skrbi u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S6. Test 1

Uključuje P1, P2, P3, P4, P5.

S7. Povijesni i aktualni doseg Hipokratove zakletve (način rješavanja medicinsko etičkih pitanja)

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S8. Definicije bioetike: sadržajno i metodološko određenje

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S9. Interdisciplinarnost i pluriperspektivnost u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi - analiza slučaja iz prakse

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S10. Paternalizam u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici: vrste paternalizma, opravdani i neopravdani paternalizam

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S11. Test 2

Uključuje predavanja P6, P7, P8, P9.

S12. Informirana suglasnost u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S13. Privatnost, povjerenje i zdravstvena tajna u slučaju iz prakse prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S14. Tijelo i osobnost u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi

Ishodi korespondiraju pripadajućim temama predavanja.

S15. Popravni međuispit

/

Obveze studenata:

Aktivno sudjelovanje u seminarima, riješeni testovi i položen završni ispit. Evidencija pohađanja nastave vodi se i za predavanja i za seminare. Prisustvo na predavanjima i na seminarima provodit će se prozivkomna svakom satu i registracijom putem aplikacije INP - MedRi. Mole se studenti da ne kasne na nastavu jer u slučaju zakašnjenja neće biti u mogućnosti realizirati nastavnim programom predviđene obveze. Student/ica nije izvršio svoje obaveze propisane studijskim programom ukoliko je izostao/la više od 30 % nastavnih sati svakog pojedinog oblika nastave (predavanja ili seminari). Izostanci s nastave pravdaju se isključivo liječničkom ispričnicom.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata/ica provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**, te prema **Pravilniku o ocjenjivanju studenata na Medicinskom fakultetu u Rijeci** (usvojenog na Fakultetskom vijeću Medicinskog fakulteta u Rijeci).

Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave te na završnom ispitu. Od ukupno **100 bodova**, tijekom nastave student može ostvariti **50 bodova**, a na završnom ispitu **50 bodova**.

Oblici kontinuiranog praćenja i vrednovanja za predmet su: pismeni testovi, završni ispit i aktivnost u nastavi. Ukupan postotak uspješnosti studenata/ica tijekom nastave čini 50 bodova, a završni ispit 50 bodova.

I. Tijekom nastave vrednuju se (50 bodova):

Pismeni testovi - 40 bodova

Studenti/ce rješavanjem dva pismena testa mogu ostvariti max 40 bodova (u svakom testu po 20 bodova).

Svaki test je sa zadacima (pitanjima) višestrukog izbora. Testovi sadrže po 10 pitanja, čiji se točni odgovori pretvaraju u ocjenske bodove na sljedeći način:

Broj točnih odgovora	Broj bodova
5	10(50%)
6	12
7	14
8	16
9	18
10	20

Aktivnost u seminarima - 10 bodova

Seminarski rad se realizira individualnim radom. Svaki/a student/ica dobije radni list na kojem je slučaj iz prakse i pitanja na koja treba odgovoriti. Aktivnost u seminarima pretvara se u ocjenske bodove na sljedeći način:

Broj slučajeva / radnih listića	Broj bodova
0-1	0
2	1

4	3
5	4

6	5
7	6
8	7
9	8
10	9
11	10

II. Završni ispit (50 bodova)

Završni ispit je pismeni ispit u formi testa i na završnom ispitu ispitni prag ne može biti manji od 50 %. Na završnom ispitu realiziraju se i procjenjuju oni ishodi učenja koji nisu procijenjeni tijekom ranijih testova. Test na završnom ispitu sadrži 20 pitanja višestrukog odabira. Svako pitanje sadrži jedan ili više točnih odgovora. Svaki točan odgovor vrijedi 2,5 boda te se prema tome ponderira skala bodova na sljedeći način:

Broj točnih odgovora	Broj bodova
10	25 (50%)
11	27,5
12	30
13	32,5
14	35
15	37,5
16	40
17	42,5
18	45
19	47,5
20	50

Tko može pristupiti završnom ispitu:

Studenti/ce koji/e su tijekom nastave ostvarili/e 50% i više ocjenskih bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja studenata sukladno pravilniku i/ili studijskom program sastavnice, mogu pristupiti završnom ispitu. Prema toj odrednici **studenti mogu pristupiti završnom ispitu ukoliko su tijekom nastave stekli 25 bodova.**

Tko ne može pristupiti završnom ispitu:

- **Studenti koji su tijekom nastave ostvarili 0 do 24,9 (od 0 do 24,9 %) bodova**
- **Studenti koji imaju 30% i više izostanaka s nastave.**

Takav student je **neuspješan (1) F** i ne može izaći na završni ispit, tj. mora predmet ponovno upisati naredne akademske godine.

III. Konačna ocjena je zbroj ECTS ocjene ostvarene tijekom nastave i na završnom ispitu:

Konačna ocjena

A (90-100%)	izvrstan (5)
B (75-89,9%)	vrlo-dobar (4)
C (60-74,9%)	dobar (3)
D (50-59,9%)	dovoljan (2)
F (studenti koji su tijekom nastave ostvarili manje od 25 bodova ili nisu položili završni ispit)	nedovoljan (1)

Termini održavanja testova tijekom nastave:

Termini međuispita parcijala su: 06. 11. i 11. 12. 2024. te popravnog međuispita 22. 01. 2025.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Nastavni sadržaji i sve obavijesti vezane uz kolegij nalaze se na *Merlinu*.

Prema vrijedećim aktima, nije moguće "odbiti" ocjenu na završnom ispitu, već samo postupiti u skladu s Pravilnikom o studijima Sveučilišta u Rijeci (student nezadovoljan ocjenjivanjem podnosi u roku od

24 sata obrazloženu pismenu žalbu dekanu).

Uz voditelja kolegija, izvođač nastave je i izv. prof. dr. sc. Igor Eterović.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE 2024/2025

Etika zdravstvene skrbi

Predavanja (mjesto i vrijeme / grupa)	Seminari (mjesto i vrijeme / grupa)
02.01.2024	
P1. Etika i moral - razlozi za razlikovanje: <ul style="list-style-type: none"> • Z4 (13:15 - 14:00) [275] [274]<ul style="list-style-type: none"> ◦ EZS	
doc. dr. sc. Doričić Robert [274] · izv.prof. dr. sc. Eterović Igor [275]	
02.10.2024	
	S1. Moralno i etično u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici: <ul style="list-style-type: none"> • Z4 (14:15 - 15:00) [275]<ul style="list-style-type: none"> ◦ EZS
izv.prof. dr. sc. Eterović Igor [275]	
09.10.2024	
doc. dr. sc. Doričić Robert [274] · izv.prof. dr. sc. Eterović Igor [275]	
16.10.2024	
izv.prof. dr. sc. Eterović Igor [275]	
23.10.2024	
izv.prof. dr. sc. Eterović Igor [275]	
29.10.2024	
izv.prof. dr. sc. Eterović Igor [275]	
06.11.2024	
doc. dr. sc. Doričić Robert [274]	
13.11.2024	
doc. dr. sc. Doričić Robert [274]	
20.11.2024	
doc. dr. sc. Doričić Robert [274]	
27.11.2024	
doc. dr. sc. Doričić Robert [274]	
04.12.2024	
doc. dr. sc. Doričić Robert [274]	
11.12.2024	
doc. dr. sc. Doričić Robert [274]	
08.01.2025	

doc. dr. sc. Doričić Robert ^[274]
15.01.2025
doc. dr. sc. Doričić Robert ^[274]
22.01.2025
doc. dr. sc. Doričić Robert ^[274]

Popis predavanja, seminara i vježbi:

PREDAVANJA (TEMA)	Broj sati	Mjesto održavanja
P1. Etika i moral – razlozi za razlikovanje	1	Z4
P2-P3. Propitivanje moralnog ponašanja i djelovanja u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi: a) etičke teorije, b) deontologija u Kodeksu etike i deontologije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti	2	
P4. Propitivanje moralnog ponašanja i djelovanja u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi etici: a) (bio)etička načela, b) (bio) etička načela u Kodeksu etike i deontologije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti	1	
P5. Bioetičke dileme: određenja, načini rješavanja, prepoznavanje i rješavanje u etici zdravstvene skrbi	1	
P6. Etička standardizacija u medicini: Od Hipokratove zakletve do medicinske etike	1	
P7. Etička standardizacija u medicini: Etika zdravstvene skrbi – povijesni i suvremeni pristupi.	1	
P8. Bioetika – pojmovno određenje i definicije	1	
P9. Interdisciplinarnost, pluriperspektivnost i integrativnost bioetike	1	
P10. Paternalizam u medicini, medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi	1	
P11. Informirana suglasnost u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi	1	
P12-P13. Privatnost, povjerenje i zdravstvena tajna	2	
P14-P15. Tijelo i osobnost u bioetici	2	

SEMINARI (TEMA)	Broj sati	Mjesto održavanja
S1. Moralno i etično u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici	1	Z4
S2. Etičke teorije i moralna praksa u etičkom slučaju u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici	1	
S3. Etička načela i moralna praksa u etičkom slučaju u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici	1	
S4. Teorijski i praktični pristupi u rješavanju bioetičkih dilema u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici	1	
S5. Prepoznavanje profesionalne i etičke skrbi u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici	1	
S6. Test 1	1	
S7. Povijesni i aktualni doseg Hipokratove zakletve (način rješavanja medicinsko etičkih pitanja)	1	
S8. Definicije bioetike: sadržajno i metodološko određenje	1	
S9. Interdisciplinarnost i pluriperspektivnost u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi – analiza slučaja iz prakse	1	

S10. Paternalizam u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici: vrste paternalizma, opravdani i neopravdani paternalizam	1	
S11. Test 2	1	
S12. Informirana suglasnost u medicinsko-laboratorijskoj dijagnostici	1	
S13. Privatnost, povjerenje i zdravstvena tajna u slučaju iz prakse prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike	1	
S14. Tijelo i osobnost u medicinskoj etici i etici zdravstvene skrbi	1	
S15. Popravni međuispit	1	

ISPITNI TERMINI (završni ispit):

1.	10.02.2025.
2.	28.02.2025.
3.	17.06.2025.
4.	02.09.2025.